

УДК 330.342.146:[332.135+339.92](477.87)
JEL R11, R13

Л. Й. Созанський

кандидат економічних наук, старший науковий співробітник
відділу проблем реального сектору економіки регіонів
ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М. І. Долішнього НАН України», м. Львів
e-mail: ls.ird2@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7854-3310>

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ: МІЖРЕГІОНАЛЬНІ І ТРАНСКОРДОННІ ПОРІВНЯННЯ

Проведено порівняльну міжрегіональну і транскордонну оцінку соціально-економічного розвитку Закарпатської області. Результати дослідження базуються на аналізі рівня і динаміки таких ключових показників економічного і соціального розвитку регіону, як ВРП у розрахунку на одну особу, рівень зайнятості, рівень безробіття, середньомісячна заробітна плата та ін. За підсумками проведених міжрегіональних порівнянь виявлено невисокий рівень ефективності економіки, але позитивну динаміку окремих показників ринку праці Закарпатської області. Зокрема, з-поміж регіонів України у 2013-2017 рр. область займала 22-ге місце за обсягом ВРП на одну особу і 19-те – за рівнем зайнятості населення. Водночас за рівнем безробіття вона піднялась з 15-го місця у 2013 р. до 10-го у 2018 р., а середньомісячною заробітною платою – з 20-го до 7-го. Транскордонні порівняння показали суттєве відставання Закарпатської області від сусідніх регіонів Польщі, Словаччини, Румунії та Угорщини за значеннями усіх аналізованих показників. Окрім того, визначено регіональну особливість – Закарпатська область і прикордонні регіони, з якими вона межує, суттєво поступаються країнам, до яких вони належать, за рівнем соціально-економічного розвитку.

Ключові слова: соціально-економічний розвиток, транскордонний регіон, міжрегіональні порівняння.

Sozansky L. SOCIAL-ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE TRANSCARPATHIAN REGION: INTERREGIONAL AND TRANSBOUNDARY COMPARISONS

In the article, a comparative interregional and cross-border assessment of socio-economic development of the Transcarpathian region is conducted. The results of the study are based on an analysis of the level and dynamics of such key indicators of economic and social development of the region as GRP per capita, employment rate, unemployment rate, average monthly salary, etc. According to the results of interregional comparisons, the low level of efficiency of the economy but the positive dynamics of some indicators of the labor market of the Transcarpathian region was revealed. In particular, among the regions of Ukraine in 2013-2017, the region was 22nd in terms of GRP per capita and 19th in terms of employment. At the same time, by unemployment, it rose from 15th in 2013 to 10th in 2018, and the average monthly wage ranged from 20th to 7th, respectively. Cross-border comparisons showed a significant lag behind the Transcarpathian region from the neighboring regions of Poland, Slovakia, Romania and Hungary for all considered socio-economic indicators. Thus, in particular, according to the indicator of GRP per capita, this lag compared to the Kosice region (Slovakia) in 2017 was 11.4 times. The average monthly salary in Transcarpathian region is 4 times lower than in the neighboring Kosice and Presov regions of Slovakia and the Podkarpackie voivodship of Poland. The positive dynamics in the direction of reducing the above-mentioned gaps in the level of socio-economic development of the analyzed regions in 2017-2018 are revealed. In addition, a regional peculiarity has been identified – the Transcarpathian region and the regions it borders, lag substantially behind the countries they belong to by the level of socio-economic development. As a result, the conclusion is drawn that the results of the conducted inter-regional and transboundary assessment of the socio-economic development of the Transcarpathian region will facilitate the development of inter-regional and interstate programs and strategies for the development of the Carpathian transboundary region to eliminate the identified imbalances.

Keywords: socio-economic development, transboundary region, interregional comparisons.

Постановка проблеми. Закарпатська область є унікальним регіоном України передусім з огляду на її географічне розташування, природно-кліматичні умови, національний склад населення. Це зумовлює не обхідність проведення прикладних досліджень, спрямованих на виявлення особливостей, закономірностей і тенденцій соціально-економічного розвитку цього регіону з позиції транскордонних і міжрегіональних порівнянь. Актуальності набувають ці питання у період глобальних і регіональних економічних змін та з урахуванням географічного сусідства Закарпатської області з чотирма країнами Європейського союзу – Польщею, Словаччиною, Угорщиною і Румунією. Комплексні аналітичні дослідження є необхідним підґрунтям для

визначення ключових напрямів соціально-економічного розвитку регіону і формування регіональних і національних програм і стратегій.

Аналіз останніх досліджень. Проблеми, тенденції соціального і економічного розвитку Закарпатської області розглянуто у [1-5]. Комплексна характеристика економіки регіону у розрізі ключових ВЕД і визначення слабких і сильних сторін наведено у [1]. Заходи, здійснені у напрямі активізації зайнятості місцевого населення та підприємницької діяльності у межах утворених громад Карпатського регіону, проаналізовано у [2]. Територіальну організацію українсько-угорського транскордонного регіону та проблеми спільного використання наявних природних

ресурсів прикордоння, рівня доходів та якості життя населення по обидва боки кордону, можливості формування транскордонних економічних кластерів, проблеми транскордонної міграції населення та екологічної безпеки досліджено у [3]. Аналітичне обґрунтування необхідності підвищення економічного, особистісного та суспільного добробуту Закарпатської області здійснено у [4]. У [5] проаналізовано соціально-економічний стан Закарпатської області та визначено загальний рівень економічної безпеки регіону. Нові виклики і загрози потребують продовження і розширення розглянутих та інших аналітичних досліджень соціально-економічного розвитку Закарпатської області. Зокрема, актуальними є міжрегіональні і транскордонні порівняльні оцінки, які сприятимуть активізації та пошуку резервів вирішення спільних проблемних питань економічного розвитку Закарпатської області та прикордонних регіонів сусідніх країн.

Мета статті – проведення міжрегіональної і

транскордонної оцінки соціально-економічного розвитку Закарпатської області.

Основні результати дослідження. Економіка Закарпатської області, порівняно з іншими регіонами, є невеликою – у 2016-2017 рр. ВВП області займав 1,4% ВВП України [6]. Для порівняння, частка ВВП Львівської області у ВВП України у 2017 р. становила 4,9%, Івано-Франківської – 2,1%, Волинської – 1,7%. Обсяг ВВП на одну особу у Закарпатській області у 2017 р. склав 34 202 млн грн, що у понад 2 рази менше, ніж у середньому в Україні. З-поміж 24-х регіонів за цим показником область займала 22-ге місце, випереджаючи у 2017 р. Луганську і Чернівецьку, а у 2013-му – Чернівецьку і Тернопільську області. Водночас індекс фізичного обсягу ВВП у розрахунку на одну особу в Закарпатській області упродовж 2014-2017 рр. (окрім 2016-го) перевищував середнє значення показника в Україні (рис. 1), що є ознакою наявності потенціалу розвитку у цього регіону.

Рис. 1. Індекс фізичного обсягу ВВП у розрахунку на одну особу, %

Розраховано за [6].

Поглиблення економічної інтеграції і посилення промислового розвитку Закарпатської області, а також трудова міграція, спричинена негативним впливом макроекономічних чинників у 2014-2015 рр., сприяли зниженню безробіття та незначному зростанню зайнятості населення (у віці від 15 до 70 років) у цьому регіоні. Так, у 2018 р. рівень зайнятості населення області зріс на 1,0 в. п., тоді як упродовж 2014-2017 рр. знизився на 4,1 в. п. (рис. 2).

Загалом, значення цього показника у Закарпатській області, порівняно з показником по Україні, є невисоким, і цей розрив поглиблюється – у 2018 р. різниця склала 4,5 в. п., тоді як у 2014-му – 1,2 в. п. У підсумку, за рівнем зайнятості населення регіон стабільно займає 19-те місце, випереджаючи (у 2018 р.) Волинську, Чернівецьку, Донецьку, Тернопільську та Івано-Франківську області.

Рис. 2. Рівень зайнятості населення у віці 15-70 років, %

Розраховано за [6].

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

Рівень безробіття населення (розрахований за методологією МОП) у Закарпатській області упродовж 2013-2018 рр. (окрім 2014-го) був вищим, порівняно із середнім в Україні, та у 2018 р. склав 10,3%, що на 0,2 в. п. менше, ніж у попередньому році (рис. 3). Варто зазначити, що перевищення рівня

безробіття в області, порівняно з його значенням по Україні, у 2018 р. становило 1,2 в. п., тоді як у 2017-му – 0,7 в. п., а у 2013-му – 0,1 в. п. З-поміж регіонів України за величиною безробіття Закарпатська область у 2018 р. займала 10-те місце проти 15-го у 2013-му.

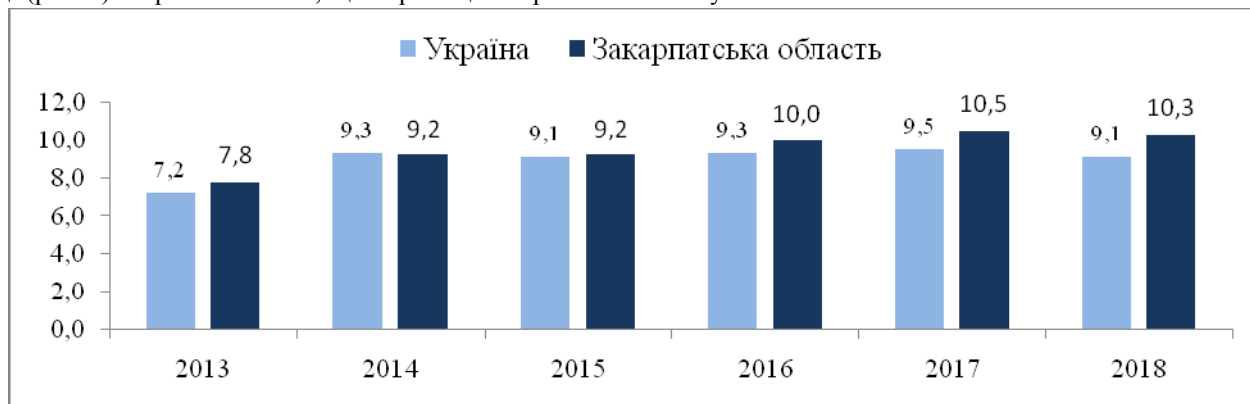

Рис. 3. Рівень безробіття населення (за методологією МОП), %

Розраховано за [6].

Одним з ключових недоліків ринку праці в Україні є висока частка неформально зайнятого населення. Рівень такої зайнятості у Закарпатській області у 2018 р. становив 24,7% від кількості зайнятого населення віком 15-70 років (проти 27,2% у 2017-му), тоді як в Україні – 21,6% (проти 22,9%). Окрім того, значна частина населення Закарпатської області (як і інших регіонів) є трудовими мігрантами, а тому не обліковується на ринку праці України, що

дає підстави для твердження про суттєво вищий реальний рівень безробіття.

Формування конкурентного середовища стимулює зростання середньої заробітної плати на ринку праці Закарпатської області, яке упродовж 2013-2018 рр. перевищувало середній рівень в Україні, зокрема у 2018 р. – на 2,2 в. п., а у 2017-му – на 10,8 в. п. (рис. 4).

Рис. 4. Динаміка середньої заробітної плати, у % до попереднього року

Розраховано за [6].

Обсяг середньої заробітної плати у Закарпатській області упродовж 2013-2018 рр. був нижчим, ніж в Україні, зокрема у 2018 р. на 9,8%, тоді як у 2013-му – на 27,9%. Таким чином, за аналізований період обсяг середньої заробітної плати у регіоні на 18,1 в. п. наблизився до рівня середньоукраїнського. Як наслідок, Закарпатська область піднялась у рейтингу регіонів України за розміром середньої заробітної

плати у 2018 р. до 7-го місця проти 20-го у 2013-му (рис. 5). У 2018 р. індекс реальної заробітної плати і у Закарпатській області, і в Україні становив 112,5%, тоді як у 2017-му його значення в області перевищило середньоукраїнське на 10,1 в. п. (129,2% проти 119,1%).

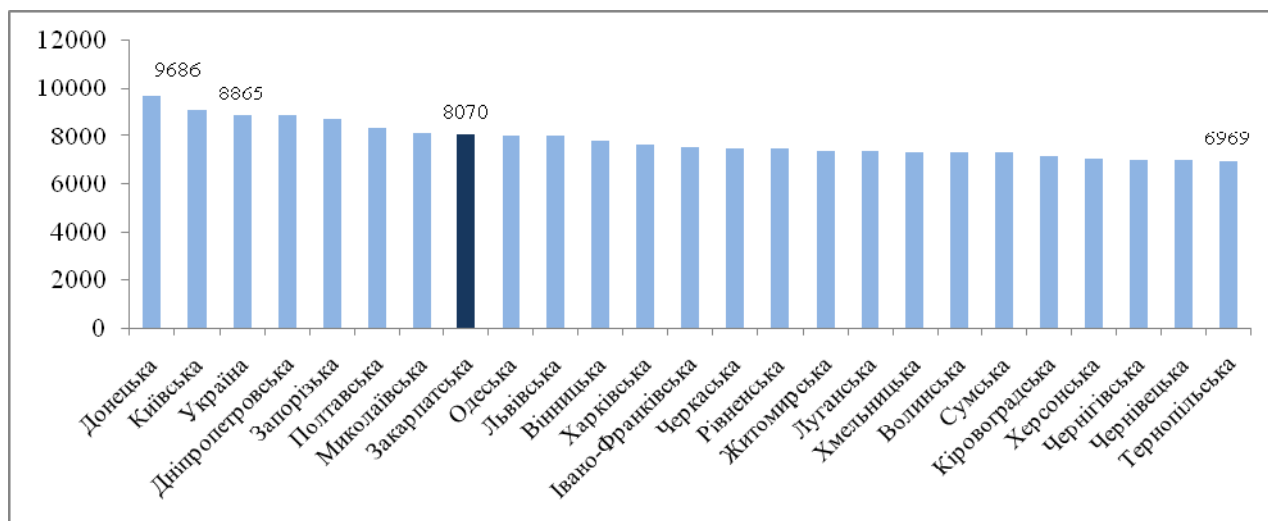

Рис. 5. Середня заробітна плата у регіонах України у 2018 р. (січень-грудень), грн

Розраховано за [6].

Незважаючи на окремі наведені позитивні тенденції, Закарпатська область суттєво поступається прикордонним регіонам сусідніх країн ЄС за рівнем і динамікою значень ключових соціально-економічних показників. Так, у 2017 р. Закарпатська область за обсягом ВРП у розрахунку на одну особу поступалась сусіднім прикордонним регіонам Польщі, Угорщини і Румунії у 7,5 рази, а Пряшівському і Кошицькому краю Словаччини – відповідно у 8,2 і 11,4 рази (табл. 1). Позитивним є зменшення такого розриву у 2017 р., порівняно з 2016-м. Однак у 2012 р. область

за цим показником поступалась названим регіонам у середньому удвічі менше. Таким чином, з аналізу динаміки та рівня одного з ключових показників економічного розвитку – обсягу ВРП на одну особу – можна констатувати суттєве відставання рівня Закарпатської області від сусідніх прикордонних регіонів країн ЄС, але водночас і початок позитивної тенденції до зниження величини розривів між значеннями цього показника.

Таблиця 1

Відставання Закарпатської області від прикордонних регіонів сусідніх країн ЄС за показником ВРП на одну особу, рази

Регіон	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Підкарпатське воєводство (Польща)	4,2	4,5	6,2	8,3	8,6	7,5
Марамуреський повіт (Румунія)	3,5	3,9	5,5	7,5	8,6	7,5
Саболч-Сатмар-Берег (Угорщина)	3,6	3,9	5,5	7,9	8,4	7,5
Кошицький край (Словаччина)	6,3	6,7	9,1	12,4	12,9	11,4
Пряшівський край (Словаччина)	4,8	5,0	6,8	9,2	10,0	8,2

Розраховано за [6-10].

Спільним для Закарпатської області і сусідніх прикордонних регіонів ЄС є відставання цих територій в економічному розвитку від середнього рівня країн, до яких вони належать. Зокрема, за обсягом ВРП на одну особу найбільше відставання

спостерігається у Закарпатській області (2,1 рази) і Пряшівському краї Словаччини (1,7 рази), тоді як найменше – у Північно-Західному регіоні Румунії (1,1 рази) (табл. 2).

Таблиця 2

Відставання Закарпатської області і сусідніх прикордонних регіонів ЄС від рівня країн, до яких вони належать, за показником ВРП на одну особу, рази

Регіон	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Закарпатська область	1,9	2,0	1,9	2,0	2,2	2,1
Підкарпатське воєводство (Польща)	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Марамуреський повіт (Румунія)	1,1	1,2	1,1	1,1	1,1	1,1
Саболч-Сатмар-Берег (Угорщина)	1,7	1,6	1,6	1,5	1,5	1,5
Кошицький край (Словаччина)	1,3	1,3	1,3	1,2	1,3	1,2
Пряшівський край (Словаччина)	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7

Розраховано за [6-10].

Одним з ключових індикаторів розвитку ринку праці (і водночас соціально-економічного стану регіону) є рівень безробіття. У 2018 р. значення цього

показника в області було найвищим серед сусідніх прикордонних регіонів ЄС – 10,3%, що на 7,1 в. п. переважало показник Сату-Мареського і

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

Марамуреського повітів, на 3,8 в. п. – 2017 р. рівень безробіття у Закарпатській області Підкарпатського воєводства, на 2,1 в. п. – Кошіцького зберігав зростаючу тенденцію, натомість у сусідніх краю, на 1,7 в. п. – Пряшівського краю і на 1,5 в. п. – прикордонних регіонах ЄС – спадну. Саболч-Сатмар-Береги (табл. 3). Упродовж 2014-

Таблиця 3

Рівень зареєстрованого безробіття, %

Регіон	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Закарпатська область	7,8	9,2	9,2	10,0	10,5	10,3
Підкарпатське воєводство (Польща)	14,4	14,0	11,6	9,6	8,4	6,5
Сату-Мареський повіт (Румунія)	4,6	4,4	4,0	4,2	3,2	3,2
Марамуреський повіт (Румунія)	3,9	3,5	3,6	3,3	3,2	3,2
Саболч-Сатмар-Берег (Угорщина)	15,7	13,6	13,0	11,6	8,5	8,8
Кошіцький край (Словаччина)	17,2	15,9	14,4	12,8	9,9	8,2
Пряшівський край (Словаччина)	19,4	17,5	15,5	13,9	9,7	8,6

Розраховано за [6-10].

Окрім того, упродовж 2013-2018 рр. різниця між значеннями показника рівня безробіття в Закарпатській області і в Україні була мінімальною (+1,2 в. п.). Натомість у сусідніх прикордонних регіонах ЄС (окрім Сату-Мареського і Марамуреського повітів) за цей період спостерігався

вищий рівень безробіття, порівняно з країнами, до яких вони належать (табл. 4). Найбільшим таке відхилення було у Саболч-Сатмар-Березі (+5,1 в. п. у 2018 р.).

Таблиця 4

Різниця між рівнем зареєстрованого безробіття у прикордонних регіонах і країнах, до яких вони належать, в. п.

Регіон	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Закарпатська область	0,6	-0,1	0,1	0,7	1,0	1,2
Підкарпатське воєводство (Польща)	4,1	5,0	4,1	3,4	3,5	2,6
Сату-Мареський повіт (Румунія)	-2,5	-2,4	-2,8	-1,7	-1,7	-1,0
Марамуреський повіт (Румунія)	-3,2	-3,3	-3,2	-2,6	-1,7	-1,0
Саболч-Сатмар-Берег (Угорщина)	5,5	5,9	6,2	6,5	4,3	5,1
Кошіцький край (Словаччина)	3,0	2,7	2,9	3,1	1,8	1,7
Пряшівський край (Словаччина)	5,2	4,3	4,0	4,2	1,6	2,1

Розраховано за [6-10].

Але у 2013 р. рівень зареєстрованого безробіття у Закарпатській області був найнижчим серед досліджуваних регіонів (за винятком Сату-Мареського і Марамуреського повітів) та становив лише 7,8%, тоді як у Пряшівському краю значення цього показника було вищим на 11,6 в. п., у Кошіцькому краю – на 9,4 в. п., у Саболч-Сатмар-Берегу – на 7,9 в. п., а у Підкарпатському воєводстві – на 6,6 в. п. Ринок праці у досліджуваних прикордонних регіонах має спільні риси, які полягають у нижчій економічній активності на цих територіях, що, своєю чергою, є базисом для трансрегіонального вирішення проблем безробіття, зайнятості і потоків трудової міграції.

В умовах вільних ринків праці одним з ключових результативних показників соціально-економічного стану економіки країни та її регіонів є рівень середньомісячної заробітної плати. В Україні значення цього показника є дуже низьким. Середньомісячна заробітна плата у Закарпатській області є низькою, порівняно з сусідніми прикордонними регіонами ЄС. У 2017 р. вона становила 212 євро, що у понад 4 рази менше, ніж у Підкарпатському воєводстві, Кошіцькому і Пряшівському краях і майже у 2 рази менше, ніж у Сату-Мареському та Марамуреському повітах і Саболч-Сатмар-Березі (табл. 5).

Таблиця 5

Динаміка середньомісячної заробітної плати у Закарпатській області і прилеглих прикордонних регіонах ЄС, євро

Регіон	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Закарпатська область	241	175	140	152	212
Підкарпатське воєводство (Польща)	782	815	843	838	901
Сату-Мареський повіт (Румунія)	289	302	330	369	423
Марамуреський повіт (Румунія)	264	291	310	350	413
Саболч-Сатмар-Берег (Угорщина)	373	362	370	392	453
Кошіцький край (Словаччина)	855	908	945	975	1025
Пряшівський край (Словаччина)	721	767	799	830	875

Розраховано за [6-10].

Попри зростання середньомісячної заробітної плати у Закарпатській області у 2017 р. на 51,4%, порівняно з 2015-м, вона на 12,03% була меншою, аніж у 2013-му. Натомість в усіх сусідніх прикордонних регіонах ЄС упродовж 2013-2017 рр. відбулось зростання значень цього показника, зокрема: у Марамурецькому повіті – на 56,4%, Сату-Мареському повіті – на 46,3%, Саболч-Сатмар-Березі – на 21,45%, Пряшівського краю – на 21,36%, Кошицькому краю – на 19,88% та Підкарпатському воєводстві – на 15,22%. Середньомісячна заробітна плата в аналізованих прикордонних регіонах ЄС є

нижчою від середнього рівня цього показника у країнах, до яких вони належать. У 2017 р. така різниця була найвищою у Саболч-Сатмар-Березі (2,04 рази), а найнижчою – у Кошицькому краю (1,07 рази) (табл. 6). Упродовж 2013-2017 рр. різниця між середньомісячною заробітною платою в Україні і Закарпатській області скоротилася з 1,28 рази до 1,12 рази. Це свідчить про поступове наближення соціально-економічного розвитку регіону до середньоукраїнського рівня.

Таблиця 6

Різниця між рівнем середньомісячної заробітної плати у прикордонних регіонах і країнах, до яких вони належать, в. п.

Регіон	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.
Закарпатська область	1,28	1,26	1,24	1,20	1,12
Підкарпатське воєводство (Польща)	1,12	1,10	1,08	1,08	1,10
Сату-Мареський повіт (Румунія)	1,21	1,21	1,19	1,17	1,19
Марамуреський повіт (Румунія)	1,92	1,82	1,85	1,83	1,76
Саболч-Сатмар-Берег (Угорщина)	2,29	2,28	2,15	2,11	2,04
Кошицький край (Словаччина)	1,14	1,09	1,09	1,09	1,07
Пряшівський край (Словаччина)	1,35	1,29	1,29	1,27	1,26

Розраховано за [6-10].

Варто звернути увагу на наявність тісного взаємозв'язку між показниками рівня безробіття і середньомісячної заробітної плати та ВВП у розрахунку на одну особу у розглянутих країнах ЄС. До прикладу, у Словаччині у 2017 р. був найвищий серед аналізованих країн рівень безробіття, але водночас і найвища середньомісячна заробітна плата та обсяг ВВП у розрахунку на одну особу. Натомість у Румунії – найнижчий рівень безробіття і, відповідно, найнижча середньомісячна заробітна плата та ВВП у розрахунку на одну особу. Такий взаємозв'язок може зумовлюватись тим, що низький рівень безробіття у Румунії за порівняно низького рівня заробітної плати і ВВП на особу може спричинятись високою трудовою міграцією з цієї країни.

Що стосується України, то незначне зниження рівня безробіття у 2018 р. за значно нижчого рівня середньомісячної заробітної плати і ВВП у розрахунку на одну особу є ознакою впливу зростання потоків трудової міграції з країни. Окрім того, порівняно вищий рівень безробіття в Україні може зумовлюватись не відсутністю вакансій, а низьким попитом на них через неконкурентну оплату праці. Аналогічні взаємозв'язки спостерігались у досліджуваних прикордонних регіонах ЄС. Так, у Кошицькому краю найвищий серед аналізованих регіонів рівень зареєстрованого безробіття і, водночас, середньомісячної заробітної плати, а у Марамурецькому – ці показники найнижчі.

Висновки. Таким чином, можна констатувати загалом невисокий рівень соціально-економічного розвитку Закарпатської області у міжрегіональному порівнянні (в абсолютних показниках), але для значень аналізованих показників характерна

позитивна тенденція, що свідчить про наявність відповідного потенціалу в регіоні, задіяння якого за допомогою відповідних механізмів у перспективі може суттєво підвищити ефективність економіки та рівень добробуту населення.

Спільною специфікою Закарпатської області і сусідніх прикордонних регіонів ЄС є відставання цих територій у соціально-економічному розвитку від середнього рівня країн, до яких вони належать. Виявлена особливість соціально-економічного стану Закарпатської області і сусідніх прикордонних регіонів чотирьох країн ЄС є аналітичним обґрунтуванням необхідності розроблення міжнародних і транскордонних організаційно-правових та економічних форм інтеграції потенціалу цих територій задля зменшення дисбалансів у їх розвитку. Перспективи подальших досліджень полягають у пошуку інструментів, що мінімізують виявлені міжрегіональні і транскордонні нерівності у соціально-економічному розвитку Закарпатської області.

Список використаних джерел

1. Стратегія розвитку Закарпатської області на період до 2020 року. *Державний фонд регіонального розвитку:* сайт. 2015. http://dfr.minregion.gov.ua/foto/projt_reg_info_norm/2015/05/Strategiya.pdf
2. *Територіальний розвиток і регіональна політика: Регіональні економічні тренди та детермінанти регіональної політики:* наукова доповідь / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; наук. ред. І. З. Сторонянська. Львів, 2019. 92 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»).

3. Підгрушний Г. П., Коваль К. П., Молнар Й. Й., Гомокі Е. Українсько-угорське прикордоння: можливості та перспективи розвитку в контексті європейських інтеграційних процесів. *Український географічний журнал*. 2017. № 4. С. 20-30. URL: <https://ukrgeojournal.org.ua/sites/default/files/ugj-2017-4-20-30.pdf>

4. Панько М. В. Проблеми та перспективи розвитку соціальної складової структури економіки Закарпатської області. *Економічний аналіз*: зб. наук. пр. 2014. Т. 18(1). С. 177-182. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2014_18%281%29_26

5. Проскура В. Ф., Максютова О. В., Максютова-Грешкуліч Д. В. Оцінка стану економічної безпеки та зайнятості населення Закарпатської області в умовах євроінтеграційних процесів. *Економіка та суспільство*. 2016. № 7. С. 573-581. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/7_ukr/97.pdf

6. Регіональна статистика. *Державна служба статистики України*: сайт. 2019. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/sestr.htm

7. Official Statistics in Romania. *Tempo-Online*: Website. 2019. URL: <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

8. Regional statistics. *Hungarian Central Statistical Office*: Website. 2019. URL: https://www.ksh.hu/regional_data_menu

9. Regional statistics. *Statistical Office of the Slovak Republic*: Website. 2019. URL: <http://datacube.statistics.sk/#!/lang/en>

10. Regional statistics. *Statistics Poland*: Website. 2019. URL: <https://stat.gov.pl/en>

References

1. Stratehiya rozvytku Zakarpats'koyi oblasti na period do 2020 roku [Strategy of development of Transcarpathian region for the period till 2020] (2015). *State Fund for Regional Development*: Website. Retrieved from http://dfrr.minregion.gov.ua/foto/projt_reg_info_norm/2015/05/Strategiya.pdf [in Ukrainian].

2. Storonyanska, I. Z. (Ed.). (2019). Terytorial'nyi rozvytok i rehional'na polityka: Rehional'ni ekonomichni trendy ta determinanty rehional'noyi polityky [*Territorial development and regional policy: Regional economic trends and determinants of regional policy*]: Scientific report. Lviv: Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine. [in Ukrainian].

3. Pidhrushnyy, H. P., Koval, K. P., Molnar, Yo. Yo., & Homoki, E. (2017). Ukrayins'ko-uhors'ke prykordonnya: mozhlyvosti ta perspektyvy rozvytku v konteksti yevropeys'kykh intehratsiynykh protsesiv [Ukrainian-Hungarian borderland: opportunities and prospects of development in the context of European integration processes]. *Ukrayins'kyy heohrafichnyy zhurnal – Ukrainian Geographical Journal*, 4, 20-30. Retrieved from <https://ukrgeojournal.org.ua/sites/default/files/ugj-2017-4-20-30.pdf> [in Ukrainian].

4. Panko, M. V. (2014). Problemy ta perspektyvy rozvytku sotsial'noyi skladovoyi struktury ekonomiky Zakarpats'koyi oblasti [Problems and prospects of development of the social component of the economic structure of the Transcarpathian region]. In *Ekonomichnyy analiz [Economic analysis]*: Vol. 18(1) (pp. 177-1820). Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2014_18%281%29_26 [in Ukrainian].

5. Proskura, V. F., Maksyutova O. V., & Maksyutova-Hreshkulych, D. V. (2016). Otsinka stanu ekonomichnoyi bezpeky ta zaunyatosti naseleennyia Zakarpats'koyi oblasti v umovakh yevrointehratsiynykh protsesiv [Assessment of the state of economic security and employment of the population of transcarpathian region under integration processes]. *Ekonomika ta suspil'stvo – Economy and society*, 7, 573-581. Retrieved from http://economyandsociety.in.ua/journal/7_ukr/97.pdf [in Ukrainian].

6. Rehional'na statystyka [Regional statistics] (2019). *State Statistics Service of Ukraine*: Website. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/sestr.htm [in Ukrainian].

7. Official Statistics in Romania (2019). *Tempo-Online*: Website. Retrieved from <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

8. Regional statistics (2019). *Hungarian Central Statistical Office*: Website. Retrieved from https://www.ksh.hu/regional_data_menu

9. Regional statistics (2019). *Statistical Office of the Slovak Republic*: Website. Retrieved from <http://datacube.statistics.sk/#!/lang/en>

10. Regional statistics (2019). *Statistics Poland*: Website. Retrieved from <https://stat.gov.pl/en>

Надійшло 25.06.2019 р.